

РІДНА ЦЕРКВА

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ
ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНИЙ ЖУРНАЛ

RIDNA CERKWA — Ukrainisches Orthodoxes Kirchenblatt

РІК X

ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 1961

Ч. 47

Прот. А. Дублянський

Пересопницька Євангелія

ДО 400-ЛІТТЯ ПЕРЕКЛАДУ СВ. ЄВАНГЕЛІЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

В серпні цього року припадає визначний ювілей — 400-ліття найстаршого перекладу Святої Четвероевангелії на українську мову, так званої Пересопницької Євангелії. Ювілей великий, особливо для нас, православних українців, що користуємося тепер живою мовою в Богослуженні й благовісті Святого Письма. Ювілей славний, бо під оглядом часу перекладу, ми, українці, випереджуємо ряд інших православних слов'янських народів, а зокрема випереджуємо росіян майже на 260 років.

З прийняттям християнства наш народ одержав Богослужбові книжки й Святе Письмо в мові староболгарській з домішкою македонського діалекту, що стала відома, як церковно-слов'янська мова.¹⁾ Хоч ця мова була назагал близька до мов інших слов'янських народів, в тому числі й до староукраїнської мови, але мала й ряд своїх особливостей і слів. Цілком природне змагання зробити вповні зрозумілим текст Святого Письма виявлялося в нас уже в ранніх часах, коли переписувачі книжок замінювали часом деякі незрозумілі слова більш зрозумілими, або пояснювали їх на маргінесі. Жива мова не залишалась також без свого впливу на текст церковно-слов'янської мови, наближаючи його до себе у вимові й наголосах. Таким чином поволі витворювалися українська, сербська, російська й інші вимови того ж самого церковно-слов'янського тексту. Проте це ще справи не вирішувало. З часом церковно-слов'янський текст ставав все ще менш зрозумілим для загалу, бо жива мова розвивалася, а цей текст залишався засадничо незмінним. Постала тоді конечна потреба, щоб загал людей міг читати й розуміти Святе Письмо, подати його в зрозумілій мові. В одній з Учительських Євангелій²⁾, що було видруковано в другій половині XVI ст., говорилося ясно: «язик словенський через незнайомість і невмілість його многими став для многих малопотрібним і непожиточним, переложенням зась його на наш язик протий, руський, якби з мертвих воскресий»³⁾.

Століття XV-XVI, коли було виконано ряд перекладів Святого Письма на живі мови, був часом релігійних рухів в Європі. Ці власне й рухи викликали потребу в перекладах Слова Божого на зрозумілу мову. Серед слов'ян перші переклади з'явилися в чеській мові. Там же в Чехії в Празі в роках 1517-1519 білорус д-р Франциск Скорина, родом з Полоцька, видав друком велику частину

Біблії в перекладі на мову, зближену до тодішньої білоруської мови. В той час Україну й Білорусь єднали тісні культурні й політичні зв'язки, а тому Біблія видана Ф. Скориною, як також інші його пізніші видання, були поширені й на українських землях, тим більше, що мова цих видань була під впливом тодішньої урядової або актових мови, спільної обом народам, з невеликою домішкою народних елементів, і різнилася більше вимовою.

Реформація, що розпочалася в першій половині XVI ст. в центральній Європі, ще більш посилила рух за перекладом Святого Письма на живі народні мови. З'являється переклад Біблії на німецьку мову. Рівнож з'являються переклади Святого Письма на польську мову, що розповсюджуються й по Україні⁴⁾. За їх прикладом, почавши з половини XVI ст. з'являється ряд перекладів Святого Письма, в першу чергу Євангелій, на тодішню українську мову.

Говорячи про переклади Євангелій на українську мову (Пересопницької й Учительських), проф. М. Грушевський каже: «Ці переклади... не виявляють якоїсь безпосередньої залежності від реформаційної течії. Вони скорше виступають як частини того довгого ланцюга перекладів «на посполиту мову», що зачинався у нас і на Білорусі ген скорше від тих реформаційних течій, хоч не можна заперечити, ... що тут були впливи й того загального повороту до популяризації Св. Письма і теологічної літератури, який зазначається підчас розвою реформації»⁵⁾.

Найстаршим, а одночасно найбільш визначним і цінним перекладом Четвероевангелії на українську мову беззастережно вважається всіма вченими — українськими істориками й філологами — так звана Пересопницька Євангелія. Назва її походить від Пересопницького монастиря на Волині⁶⁾. Переклав її на українську мову архимандрит цього монастиря Григорій, а списав її (й можливо допомагав у перекладі) Михайло Васильович, син Сяноцького про-

⁴⁾ Архиепископ д-р Іларіон Огієнко, «Українська Церква», т. I, стор. 169.

⁵⁾ М. Грушевський, «Історія України-Руси», т. VI, стор. 431.

⁶⁾ Пересопниця — село на південь від містечка Клевань, Рівенської обл. За княжих часів Пересопниця була містом, яке в XII-XIII ст. було столицею удільного князівства. З тих часів існував там і монастир, який вперше згадується в історії під 1490 роком. Перестав він існувати біля 1630 р. й майно його було передане клеванським єзуїтам. Почавши від литовських часів і аж майже до кінця XVIII ст., Пересопниця належала до Луцького повіту. В пізніших часах аж до 1939 р. входила в склад Рівенського повіту.

¹⁾ Звичайно оригінали книг Святого Письма було писано тільки живою мовою, яка з бігом часу розвивалася і змінювалася, а текст залишався незмінним, мова якого ставала мертвою.

²⁾ Євангелії з поясненнями.

³⁾ Цитуємо за працею: Іван Власовський, «Нарис історії Укр. Прав. Церкви», т. I, стор. 240.

топопа з Галичини⁷⁾. Працювали вони з доручення побожної княгині Анастасії-Параскеви Заславської. Праця над перекладом Євангелії тривала 5 років. Почато переклад в місяці серпні 1556 р. в монастирі в Двірцях на Волині, де було переложено Євангелії від Матфія і Марка, а закінчено в серпні 1561 року в Пересопницькому монастирі, де було переложено дві наступних Євангелії від Луки і Іоана.

Списувач Михайло Васильович подає про перекладача архимандрита Григорія, що мав він замишування до Святого Письма та вдень і вночі молився Богові, щоб сподобив його бачити кінець цієї справи. Мета, яку поставив собі перекладач, уявляє органічне продовження наших старовинних церковно-народних традицій, ще виявлялися в наближенні тексту Святого Письма до живої народної мови⁸⁾. Про це ясно говорить і сам перекладач: «А іже єсть перекладена таято святая Євангелія із язика болгарського на мову Руськую, то для лепшого вирозумлення люду християнського посполитого».

Євангелія була призначена «для читання церквей Божіих а (і) для науки люду християнського». На це вказує ще й те, що сам переписувач в післяслові просить священників і дияконів і «всіх которії єсте в клиросах причтенні слуги церковниї» не нарікати на нього за помилки, які могли трапитися йому підчас переписування, а виправляти їх. Мала вона ще й інше призначення. Як говорить той же переписувач, він числиться з можливістю релігійних диспутів з «людьми закону римського» і для цього зробив в Євангелії окрім поділу на зачала (для читання в церкві) ще й поділи на розділи — «буде ли он тебе што просити, аби ему немедло сиреч борзо нашедьши указал»⁹⁾.

Чи насправді ця Євангелія читалася в церкві, точно невідомо. Є припущення, що так. Відомо, що Учительні Євангелії читалися по церквах. Можливо, що в деяких церквах могла читатися й Пересопницька Євангелія. Напевно були списки

⁷⁾ В українській науковій літературі є певні незгідності щодо перекладача Євангелії. Проф. М. Грушевський подає, що зладив її за радою ігумена Григорія Михайло Васильович, син протопопа з Сянока; інші дослідники, як проф. І. Огієнко (Митр. Іларіон), проф. О. Лотоцький, проф. С. Єфремов, проф. І. Власовський вважають перекладачем архимандрита Григорія. Проф. В. Радзикович говорить, що переклад виконав Михайло Васильович за допомогою архимандрита Григорія.

Першим з українських вчених, що досліджував Пересопницьку Євангелію був П. Житецький («О пересопницкой рукописи» — «Труды третьего археологического съезда», т. 2, Київ, 1878, стор. 43-111). Рівнож присвятив їй спеціальну працю проф. І. Огієнко (тепер Митр. Іларіон) під назвою «Пересопницьке Євангеліє», видану в 1921 р. На жаль, обі ці праці я не мав можливості використати.

⁸⁾ Проф. О. Лотоцький, «Укр. джерела церк. права», стор. 29.

⁹⁾ М. Грушевський, «Іст. України-Руси», т. VI, стор. 421.

її. Відомий один з таких списків XVI ст. під назвою «Волинської Євангелії» з 1571 р., зроблений у Володимирі Волинському з деякими незначними змінами.

Навіть, коли б Пересопницька Євангелія не читалася по церквах, а була тільки в приватному вжитку, мала б вона велике релігійно-освітнє значення для народу, знайомлячи його, через доступність мови, безпосередньо з джерелами нашої віри¹⁰⁾.

Про мову Пересопницької Євангелії проф. І. Огієнко (тепер Митр. Іларіон) писав: «Пересопницька Євангелія мовою своєю уявляє з себе пам'ятку великої ваги. Мова цієї Євангелії — проста народна мова, але з великою домішкою мови церковно-слов'янської й польської. Добре придивившись до мови Пересопницької Євангелії, бачимо, що ця мова, (коли відкинути від неї чужі елементи) майже така сама, якою ми балакаємо й тепер»¹¹⁾. Це саме стверджують і інші дослідники. Напр. проф. М. Грушевський пише: «Мова Євангелії справді значно зближена до народної і дає комбінацію елементів слов'янських з народними українськими і елементами книжної чи актової українсько-білоруської мови XVI ст., причім перекладач як і Скорина також видно користав в своїй роботі і з чеського перекладу»¹²⁾. Назагал, однак, як стверджують мовознавці, в Пересопницькій Євангелії стихія української народної мови проявляється дуже яскраво й переважає над усіма іншомовними елементами (церковно-слов'янськими, польськими, білоруськими й іншими).

Для уявлення, як виглядає мова Пересопницької Євангелії, наводимо нижче кілька уривків і в сучасному правописі:

«... А коли вхожали до ніякого села, стрічали его десять мужей прокажених (трудоватих), которий то здалека стоячи, голосом великим закричавши, рекли: Ісусе учителю, змилуйся над нами. Которих то он, коли узрів, рекл ім: пойдіте а укажітеся священником. А коли они шли, сталося, іже суть очищені. Але един з них, коли узрїл, іже єсть очищен, вернулся, з великим голосом хвалячи Бога, і пал на лиці своем недалеко от ног его і дяковал ему. А то бил самарянин. Отто видїл Ісус і рекл: А чи не десять їх очистилось? А де ж єсть їх девять?» (Луки 17, 12-17).

Або ось ще інший уривок:

«Чоловіку єдиному багатому зродило поле велими, і мовил сам в собі, рекучи: што маю чинити, не маю где бих собрал житта мої (або пашню). І рекл: такь учиню, розмечу житницю мою (клубню або стодолу) і большій побудую» (Луки 12, 16-18).

Особливо проявляється чиста українська мова в тексті Пересопницької Євангелії, коли говориться

¹⁰⁾ І. Власовський, «Нарис іст. Укр. Прав. Церкви», т. I, стор. 241-242.

¹¹⁾ Цитуємо за працею І. Власовського, там же, стор. 241.

¹²⁾ М. Грушевський, «Іст. України-Руси», т. VI, стор. 430.

про явища й події звичайного життя¹³). Ось кілька прикладів:

«... Ишол через збожя (через пашню) и выгръчали ученици его класы и или, выминаючи руками своими. И некоторые з фарисеов мовили им: про што тое чинят, того ся не годит чинити в суботи» (Лука 6, 1-2); «давно бы в плахтѣ (або в ряднѣ), а на попелѣ сѣдячи, покаяніе чинили» (Луки 10, 13); «нехай еще и тот рок, аж окопаю еи и осьпылю гноемо, а чей пак уродит плод...» (Луки 13, 8-9).

Маємо в Пересопницькій Євангелії цікаве явище, а саме ряд додаткових пояснень у дужках слів, вживаних тоді в літературній мові, словами з чистої народної української мови. До вищеподаних текстів із цим явищем додаємо ще декілька інших: «Быи тыж там и колодязь іаковль (студня або криниця)»; «тогда оная то жена, оставивши вѣдро свое (або глек або збан), и пошла до мѣста»; «кто будет на кровѣ (на даху або на стрѣсѣ), а статьи его вдому, нехай не сходит взяти их».

Ще не менш цікаве явище спостерігаємо, а саме пояснення деяких слів в Євангелії, залишених з церковно-слов'янського тексту, тодішніми термінами або поняттями: «которому то было имя Иосиф, сѣвѣтником будучи (або паном радным)»; «Воини пак увели его внутрь двора, который называется претор (дом радецький або ратушь)».

Правопис Євангелії має всі українські ознаки. Буква «ѣ» означає майже скрізь звук «і»: «і зо всѣх мѣст», «отповѣсти», «пасл свѣтѣ». Часом просто замість «ѣ» стоїть «і» або «и»: «(ликарю) врачу излѣчися сам», «не ищѣте и вы што бы есте или, або што бы есте пили». Дуже рідко маємо випадки, коли за білоруським впливом замість «ѣ» подано «е» («при Августе», «имел», «розделися»). Цікаве є змішування букв «ы» і «и». Наприклад: «и крикнули», «было от них тое слово закрыто», «которые то плакали и ридали». Особливо також українською ознакою, яку стрічаємо в цій Євангелії, є повноголосся («оболочовался в перфиру и виссон»).

Звичайно трудно вимагати, щоб мова Пересопницької Євангелії була іншою, як вона є. Коли взяти під увагу, що досі в Україні панувала неподільно церковно-слов'янська мова, як літературна мова, а урядовою мовою була спеціально вироблена актова мова, що різнилася від народної, поява Пересопницької Євангелії, як перша спроба вжити українську живу народню мову в перекладі твору такого великого значення, як Свята Євангелія, є епохальною подією.

В цьому часі в Європі народні мови починають здобувати собі право громадянства в літературі. До цього права зголосилася й українська мова. Зголосилася на багато раніше, як, наприклад, російська мова. І це право громадянства в літературі українська мова здобула собі. Незабаром після Пересопницької Євангелії з'являється ще цілий ряд

перекладів Святого Письма на українську мову, з яких деякі виходять і друком.

«Пересопницька Євангелія, від якої не вагається дехто розпочинати другу, чи середню добу в розвитку українського письменства, — пише В. Радзикович, — це пам'ятка великої цінності, не тільки з погляду на мову, дуже близьку до тодішньої народної мови, але також (судячи по збереженому списку її — прим. наша) із погляду на її мистецькі цінності у викінченні, на заставки, ініціали, мініятури...»¹⁴).

Велика шкода, що оригінал Пересопницької Євангелії не зберігся до наших днів. Маємо, як вище згадано, лише добрий список її, зроблений на замовлення великого опікуна української культури й щедрого жертводавця на церкви гетьмана Івана Мазепи, який в 1701 р. пожертвував цей список для Переяславського кафедрального собору. Описля цей список був у бібліотеці Переяславської семінарії, а потім у Полтавському єпархіяльному музею. Де перебуває він тепер, нам не вдалося устійнити. Рівнож у тій літературі, яку вдалося нам роздобути під час писання цієї статті, ніде нема згадки, де подівся сам оригінал Пересопницької Євангелії. Тому що він був, як видно, в книгозбірні гетьмана Івана Мазепи, чи не впав він жертвою московської жорстокости, коли з наказу генерала Меншікова в 1708 р. була спалена до тла гетьманська столиця Батурин, в якій разом з усією книгозбірнею гетьмана міг загинути й оригінал Пересопницької Євангелії?

Перекладач Пересопницької Євангелії переклав її з церковно-слов'янського (староболгарського) тексту і лише як допоміжним матеріалом він користувався чеським і польським перекладами. Хоч постав цей український переклад у добу реформації в Західній Європі, що своїми впливами сягала й України, був це переклад чисто православний, зроблений православними й призначений виключно для православних. «Ідея Святого Письма живою мовою, — пише Митрополит Іларіон — була в передових людей XV-XVI віків постільки дозрілою, що за неї вхопилися представники всіх вір. В цім проявився той звичайний поступ, який бачимо в історії всіх Церков»¹⁵).

Славні роковини 400-ліття закінчення першого й найвизначнішого перекладу того часу Святої Четвероевангелії на українську мову так званої Пересопницької Євангелії, це доказ того, що ми, українці, не відставали від інших культурних народів щодо перекладу Святого Письма на живу мову. В цьому виявилася любов нашого народу до Слова Божого й бажання його розуміти і застосовувати в житті.

Ювілей 400-ліття Пересопницької Євангелії — це наше велике українське православне церковно-релігійне свято, це свято нашої української культури.

¹³ Ці і дальші цитати подаємо правописом, яким була писана Пересопницька Євангелія, за книжкою «Курс історії української літературної мови», т. I, Київ, 1958. Стор. 64.

¹⁴ В. Радзикович, «Іст. укр. літератури», ч. I, Мюнхен, 1947. Стор. 52.

¹⁵ Архиепископ д-р Іларіон Огієнко, «Українська Церква», т. I, стор. 171.

Прот. Д. Бурко

З книги буття Української Церкви⁽¹³⁾

(ПРО ЗРУЙНУВАННЯ АСКОЛЬДОВОЇ МОГИЛИ)

З сумом і з почуттям душевного болю за нечужо-варварське нищення української культури, сходжу я на Аскольдову могилу, «тисячолітнє місто мертвих», за словами проф. К. Широцького, яке лежало терасами на тій же горі, нижче Миколаївського собору й Микільсько-Стовпського монастиря, над Дніпром. Це незвичайно мальовниче кладовище, багате високомистецькими пам'ятниками над гробами київської аристократії та розкішного зеленню, оповите духом рідної минувшини, завжди вабило до себе. Від його могил, здебільшого давніших і порослих мохом, від померхлих епітафій на надгробках, від прастарих тінявих дерев та від церкви, під якою лежав прах князя Аскольда, віяло Україною-Руссю, її історією, віяло потойбічністю і втихомирюючим спокоєм. У цій святій тиші ви, сидячи біля прекрасного мавзолею, стилію ампір чи барокко, під гіллястим явором, поринали думками в минуле українського народу, споглядали дні його величчя й слави, його щастя й недолі, і в ті хвилини ви чули з низу журливий гомін Дніпра.

Але цього разу спокою на Аскольдовій могилі я не знайшов, мене зустрів і тут російсько-більшевицький вандалізм. Зустріла мене та бездушна московська сила, яка нищить в Україні все, що виросло з духу й крові українського народу, з його християнського світогляду, з його національної стихії, все те, що промовляє до світу своєю мистецькою мовою, своїми власними ідеями й змістом. Тільки ступив я на верхню терасу кладовища, як передо мною відкрилась страшна картина розгрому. Більше половини могил були розкопані, надгробні пам'ятники зруйновані, побиті, з них лежали скрізь лише сумні уламки шліфованого граніту й мармуру та поламані залізні штахети. Біля одного фамільного надгробка-мавзолею поралась група робітників з лопатами, з молотами та кайлами. Коло них стояв якийсь наглядач у військовій уніформі, мабуть агент НКВД, бо, як пізніше дізнався я від людей, «роботою» щодо сплюндрування кладовища керувало НКВД і записувало всі знайдені в могилах цінності, «потрібні, — мовляв, — советській державі». Словом, як сказав про москалів Тарас Шевченко в поемі «Великий Лях»:

*«Тепер уже заходились
«Древности» шукати
У могилах, бо нічого
Уже в хатах брати».*

Коли навесні того року почалась антихристська «реконструкція» Києва в зв'язку, ніби, з переїздом сюди із Харкова маріонеткового правительтва УССР, то київське Архітектурно-Плянвальне Уп-

равління склало проєкт, за яким усі художньо-коштовні пам'ятники Аскольдової могили й інших кладовищ міста, які советська влада вирішила ліквідувати, мали бути залишені цілими. Проєктувалося доручити ці пам'ятники доглядові родичів небіжчиків, а якщо таких (родичів) в окремих випадках не було б, то догляд прийняв би на себе Комітет Охорони Історичних Пам'яток. За цим же проєктом церкву св. Миколая¹⁾ над гробом князя Аскольда хотіли також зберегти, перетворивши її в музей, щоб тим зберігся і гріб князя. Але бездушні владарі Києва, зокрема згадуваний уже нами раніше Постишев, відкинули цей проєкт як «неоответствующий задачам соцстроительства», з авторами цього проєкту, як і з Комітетом Охорони Історичних Пам'яток, вони зовсім не рахувалися. Річ зрозуміла, гнобителів потрібно було зруйнувати старовинний некрополь Києва вщент, щоб і сліду від нього не зосталось. Офіційно в київських газетах писалося, що советська влада, «дбаючи про здоров'я трудящих», перетворює Аскольдову могилу в «парк культури і відпочинку».

Московсько-більшевицькі вельможі, для яких не існують жадні закони людяности, з ненависти до всього українського та з жадоби матеріяльних користей, не посоромились грубо порушити не тільки спокій костей давно похованих киян, а й спокій недавніх небіжчиків, бо на Аскольдовському цвинтарі хоронили померлих час від часу аж до 1934 року. За советськими законами територія кладовищ підлягає експлуатації через двадцять п'ять років після закриття їх, а тут, як бачимо, ті вельможі, сповнені шалом нарути над культурою й історією Києва, знехтували і свої власні закони. Не про експлуатацію земельної площі з-під кладовища думали вони, а про плянове знищення усіх пам'яток національно-державного буття України і про вишукування з її землі, в могилах, цінностей «для нужд советського государства».

Руїніки плюндрували в першу чергу і безслідно зарівнювали ті могили, які свідчили про недавні події боротьби українського народу за свою державність і волю. Це боляче впало мені в очі, коли я зійшов нижче, на третю терасу кладовища. Підходячи до місця, де було два ряди могил юнаків, що під Крутами полягли смертю героїв у нерівному бої з російською большевицькою навалюю в січні 1918 року і три могили старшин війська Української Народньої Республіки, оборонців Києва в тій же війні, я побачив там тільки рівну площу, схо-

¹⁾ Цю церкву, стилію ампір, форма ротонки, збудовано було на початку XIX ст., на місці, де стояла в давнину (над могилою кн. Аскольда) дерев'яна церква св. Миколая, що її поставив року 894-го, як свідчить переказ, киянин Ольма.

жу на свіжо заскороджене поле. Від могил не було ані сліду. Лише хрести з них поламани, дерев'яні й залізні, та кілька плит кам'яних лежали розкидані збоку. Декільки дерев та кущів бузкових стояли сумні на порожньому місці і мов перешіптувались між собою про тяжке горе України... Мимоволі пригадалися мені в ті хвилини слова українського письменника 1920-х років Г. Шкурупія (пізніше знищений советами) з його твору «Жанна батальонерка». В тому оповіданні він писав: «Ціла культурна нація, що несла європейську освіту в Азію, тепер підібгана смердючим чоботом російського самодержавства. Україна — найнещасніша з колоній, бо її посіли некультурні варвари, яких вона колись учила абетки. Хто звільнить її синів від того насильства, од вогких павучих обіймів бруталного завойовника?!». Отой «чобіт російського самодержавства», здавна керованого безмежною жадобою влади і панування, чобіт самодержавства перефарбованого за наших днів у червоний колір і втриє жорстокішого, розтоптав на розквіті державність і свободу України, розтоптав її Церкву, розтоптав православну красу і велич Києва.

Як уже згадано, на Аскольдівському кладовищі було багато могил покійників з аристократичних та заможних родів Києва. Всі ті могили, а також могили духовенства, опричники НКВД порозкопували до самого дна. Оглядаючи це страшне погромище, коли бригада робітників із своїм наглядачем уже пішла з кладовища, я натрапив на могилу сумнозвісного протоєрея Івана Наумовича, похованого тут 1891 року. Не пошанувала Москва костей вірного слуги свого, який, зрадивши українському народові, став речником її духу, її культури.²⁾ Його могилу також розрили, обшукали, бароковий із шліфованого граніту пам'ятник, хрест на п'єдесталі, побили. Мою увагу звернув на себе зміст надпису на затильній стороні п'єдесталу: «Изгнанному изъ родины, непризнанному на чужбинѣ». Ці слова, цікаві і почасти правдиві, звучали як іронія над діяльністю покійного, що не знайшов у житті правдивої путі і пішов на службу «русскому престолу и отечеству». На чоловій стороні п'єдесталу, що лежав боком, можна було прочитати лише «Іоаннъ Наумовичъ», решту слів того надпису побито.

²⁾ Іван Григорович Наумович (1826-1891 рр.), галичанин, спершу греко-католицький священник, а потім православний, російського духу. Один з ідейних проводирів партії москвофілів у Галичині, редактор їх газети «Русская Рада». Багато писав (російською мовою, жаргоном), в одній із своїх праць доводив, що російську мову можна вивчити за годину. Його белетристичними творами «Беседи пастиря», «Максім богач», «Заветнія трі ліпи» та ін., сповненими низькопоклонством перед «величчю» Росії, в часи горезвісного К. Победоносцева, обер-прокурора синоду, масово комплектувалися бібліотеки церковно-парафіяльних шкіл в Україні. Виконуючи вірну службу Московщині, він, Наумович, 1882 р. переїхав до Москви. Своє життя скінчив у Києві.

В тому ж ряду розкопаних поховань моя печальна допитливість зосередилась іще на одній могилі. На старому мармуровому пам'ятникові, що лежав розбитий, прочитав я затертий давністю і покопирсаний руїниками надпис: «Г... (далі не можна було розібрати) Лебединцевъ». Хто він, духовна особа чи світська, Господь знає. Чи це однофамілець чи родич славних братів Лебединцівих, що з них старший, протосрей Платон Лебединців, був у 1850-80 роках настоятелем Софійського Собору в Києві і написав кілька дуже цінних дослідів з історії предковічних храмів Києва, зокрема про Софійський собор; а молодший, Феофан Лебединців, писав українською мовою ще в журналі «Основа», а 1882 року заснував і кілька літ провадив славнозвісний місячник «Київська Старина». Може й він, цей Лебединців, що його ім'я заглажене роками і варварством на гробовому пам'ятникові й забуте в нащадках, а його вічний спокій зневажено, має заслуги перед українською культурою, як ті брати Лебединціви. З давности пам'ятника, з того виглоданого силою часу надпису видно було, що небіжчика поховано сто або й більше років тому, а те, що його могилу розрито, свідчило, що він походив з людей багатших або з духовних.

Була вже надвечірня година. Сонце спускалося нижче висот Печерського, наче ховалось, щоб не бачити картини дикого розгromу спокою мертвих. Воно вже не цілуватиме хрестів тисячолітнього некрополя, свідка цілої української історії, не гратиме проміннями на його пам'ятниках, бо їх немає. Аскольдової могили, широковідомої в православному світі, оспіваної поетами і музиками, не стало... Сумний, як ця руїна, сидів я під церковою-ротондою, що її не сьогодні-завтра мала знищити жорстока рука вандалів³⁾. Тяжкі гіркі думи роздирали душу, думи про незнаний байдужою світові голготський спиток України, про її страждання, жертви і руїну під бруталною кормигою советської Росії. Бриніли в ній, у моїй душі, слова пророка: «Доки, Боже, ворог знущатиметься над нами? Чи ж до віку він зневажатиме ім'я Твоє?» (псалом 73,10).

На сплюндроване кладовище спадали вечірні сутінки, еднаючись з тишею, але з тишею не вічного спокою, а розпачі. Усе Печерське, весь Київ здавався мені таким кладовищем, коли я виходив звідти через подвір'я зруйнованого Миколаївського собору. Ніде не чути було дзвонів, що в ці години впродовж віків благовістили про вечірні служби в храмах Києва. Його ту християнську мову в нього відібрано...

³⁾ Навесні 1935 р., коли Аскольдову могилу сплюндрували цілком і завели там «парк культури і відпочинку», цей храм зруйновано. Перебудовано його на парковий забавний павільйон.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Продовження статті прот. І. Перелазного: «Нові поучення Христа в Євангелії св. Фоми» буде в наступному числі.

Приєднання Свято-Троїцької парафії в Нью-Йорку під юрисдикцію ВПР Митрополита Ніканора

На прохання Парафіяльної Ради й Комісії в справі поєднання при катедральній парафії Святої Тройці в Нью-Йорку ВПР Митрополит Ніканор прийняв цю парафію під свою юрисдикцію й вона увійшла в склад Української Автокефальної Православної Церкви на чужині, а тим самим — у молитовне єднання з Українською Православною Церквою в США і Українською Греко-Православною Церквою в Канаді.

Історія цієї події така:

Звичайні збори парафіян Св. Троїцької парафії в Нью-Йорку, що відбулися 25 9. 1960р., постановили «вибрати трьохчленну комісію, яка, разом з Парафіяльною Радою, має навіязати контакт з Високопреосвященнішим Митрополитом Ніканором в справі повернення до матірньої УАПЦ».

Листом з 17 січня 1961 р. члени Парафіяльної Ради і Комісії в справі поєднання при катедральній парафії Св. Тройці в Нью-Йорку звернулися офіційно до ВПР Митрополита Ніканора про прийняття їхньої парафії в його юрисдикцію. Як причину їхнього прохання подали наступне: ВПР Архієпископ Ігор (юрисдикції Константинопольського патріярха), що духовно опікувався цією парафією, вже три роки хворий і не в стані духовно опікуватися нею. До цього часу заступав хворого Архієпископа Ігоря Архієпископ Палладій (рівнож у юрисдикції Константинопольського патріярха), який, бажаючи зорганізувати ще одну Православну Церкву в Америці, скликав свій «Собор». Св. Троїцька парафія на своїх Надзвичайних Загальних Зборах, 18 грудня 1960 р., постановила не тільки не брати участі в цьому «Соборі», але й відмовилася від тимчасової духовної опіки Владика Палладія. На настоятеля парафії було обрано о. Ю. Сікорського, що, виїхавши до США, залишався в юрисдикції Митрополита Ніканора.

На цей крок парафіян, Владика Палладій зложив

Протопресвітер о. С. Молчанівський, під час Богослуження в день храмового свята Свято-Троїцької парафії в Нью-Йорку, зачитує акт прийняття цієї парафії до УАПЦеркви під юрисдикцією ВПР Митрополита Ніканора

Високопреосвященніший Архієпископ Ігор, 76-ліття якого відзначала цього року Свято-Троїцька парафія в Нью Йорку

позов до державного суду. Суд спочатку поробив заходи до примирення обох сторін. Коли виявилось це неможливим, зарядив на підставі згоди обох сторін розподіл церковного майна. Для цього було переведене спеціальне голосування на загальних зборах парафії. Більшість парафіян була за переходом під юрисдикцію ВПР Митрополита Ніканора. Вона згідно з вироком суду залишилася в посіданні храмом.

У зв'язку з тим судом ВПР Архієпископ Ігор уневажнив своє об'єднання з Архієпископом Палладієм і видав спеціальне Звернення, яке на прохання Парафіяльної Ради Св. Троїцької парафії друкуємо нижче повністю.

Тимчасом ВПР Митрополит Ніканор у відповідь на прохання Парафіяльної Ради цієї парафії в листі з 1 лютого ц. р. на ім'я настоятеля о. Юрія Сікорського висловив свою згоду на прийняття під свою юрисдикцію Свято-Троїцької парафії в Нью-Йорку, що повернулася в лоно рідної УАПЦ, з якого силою обставин була вийшла.

Вища Рада Митрополії УАПЦ на своєму засіданні 26 квітня ц. р. ствердила рішення ВПР Митрополита Ніканора про прийняття під його духовну опіку тих членів парафії Святої Тройці в Нью-Йорку, які цього бажають. Повідомляючи про це Парафіяльну Раду, ВПР Митрополит Ніканор у листі до неї з 17 травня писав:

«Двері нашої УАПЦеркви завжди широко відкриті для усіх, хто вірить у Бога, любить Україну і шукає спасіння в обіймах Рідної Української Церкви. Ми радіємо з Вашого повороту до Рідного До-

му, як радіє Євангельський Батько з притчі (Лук. 15, 20) поворотові свого любого сина. Радісно тішимося, як втішалася Євангельська Жінка з притчі (Лук. 15, 8-10), що знайшла загублену драхму. І простягаємо руки, як Євангельський Добрий Пастир (Лук. 15, 3-7), щоб взяти на рамена свої вівцю, що заблудила в нетрях тернистих.

Тільки в Рідній Церкві можна напитися нам Води Живої, що спасає душу (Іоан. 4, 14). Наша Рідна Церква переносить багато скорбот від братії і лжебратії. Але скорбота очищає її і наближає нас до Того, Хто сказав: «Прийдіть до Мене всі стуроджені і знеможені і Я заспокою вас. Возьміть тягар Мій на себе і навчіться від мене, бо Я тихий і смиренний серцем, і знайдете спокій душам вашим. Бо ярмо Моє любе і тягар Мій легкий» (Матв. 11, 28-30).

Не вірте, що спасуть вас чужі пороги й задвірки. Тільки зневаги й погорди зазнаєте там. Бо й хто ж зрозуміє, що сорокамільйонний народ наш не спроможний побудувати свою Рідну національну Церкву?! Тому — міцно згуртуйтеся навколо нашої рідної Української Автокефальної Православної Церкви, незалежної і вільної від усяких зазіхань ворогів наших — явних і укритих...»

Для урочистого проведення акту поєднання цієї парафії з Українською Автокефальною Православною Церквою на чужині на прохання парафії і з благословення ВПР Митрополита Ніканора 25 травня ц. р. прибув до США о. протопресвітер С. Молчанівський з Лондону, що мав би при цій нагоді полагодити в США і інші справи нашої Церкви.

26 травня о. протопресв. С. Молчанівський видав хворого Архiepіскопа Ігоря й оповів йому про нашу радість з приводу злиття. В неділю 28 травня Свято-Троїцька парафія в Нью-Йорку святкувала своє храмове свято. Напередодні в суботу відбулася Всенічна, а в день свята — Божественна Літургія. Як на Всенічній, так і на Літургії був присутній у храмі ВПР Архiepіскоп Ігор, якого було привезено до церкви й він сидів у вівтарі, подаючи Архiepірейське благословення у вказаних церковним уставом моментах. Богослуження відправляв протопресвітер С. Молчанівський у сослуженні митр. прот. Г. Пипюка — делегованого представника Консисторії УПЦеркви в США, настоятеля парафії прот. Ю. Сікорського, прот. Ф. Димаря і свящ. І. Кульчицького з протодияконом о. М. Душком.

Після Малого Входу протопресв. С. Молчанівський вручив Нагородні Грамоти, видані ВПР Митрополитом Ніканором о. Ю. Сікорському про нагородження його саном протосеря, прот. Ф. Димарю — палицею, а також нагородну грамоту, видану ВПР Архiepіскопом Ігорем свящ. І. Кульчицькому про нагородження його золотим наперсним хрестом. Після Заамвної молитви в часі проповіді протопресв. С. Молчанівський зачитав лист ВПР Митрополита Ніканора на ім'я Голови Параф. Ради п. А. Залізка про прийняття Свято-Троїцької парафії до УАПЦ в юрисдикцію ВПР Митр. Ніканора і урочисто вручив йому цей лист, як документ про

приєднання парафії до УАПЦ. Після Вечірні були ще вручені Нагородні Грамоти Голові Параф. Ради п. А. Заліскові й диригентові церковного хору парафії проф. І. Трухлому.

Після Богослужень у великій церковній залі відбувся обід на 250 осіб. Серед присутніх був представник Консисторії УПЦеркви в США митр. прот. Г. Пипюк, а під кінець обіду прибули ще два інших представники цієї ж Церкви — о. протопресвітер Л. Веселовський, заступник Голови Консисторії, з прот. Г. Павловським. В часі обіду виголошено було багато промов. У своїй промові протопресв. С. Молчанівський підкреслив особливу радість усіх присутніх з приводу поєднання та відмітив особливу жертвенну працю Сестрицтва парафії.

Дай Боже, щоб парафія Святої Тройці в Нью-Йорку в складі рідної УАПЦ, в згоді й любові перебуваючи з УПЦерквою в США, удосконалювалася і розвивалася на славу Божу й для добра многостраждального Українського Народу.

З В Е Р Н Е Н Н Я

до Всечесного Духовенства й Вірних Української Автокефальної Православної Церкви в ЗДА

Улюблені Брати й Сестри!

Маючи докладні і правдиві інформації відносно подій у мому Свято-Троїцькому Катедральному Соборі (359 Брум ст. в Нью-Йорку) і про ганебний перебіг судової розправи, я, як Архiepіскоп Святої Української Автокефальної Православної Церкви мушу зайняти своє тверде становище й довести до Вашого відома наступне:

Архiepіскоп Палладій, своїм позовом до Найвищого Нью-Йоркського Стейтового Суду з дня 16 січня 1961 року порушив 15 правило Святого Помісного Карфагенського Собору і тим самим зневажив сан Єпископа, а тому *уневажною наше з ним поєднання, що відбулося в 1954 році.*

Архiepіскоп Палладій також послуговується *моїм ім'ям поза моїм відомом.* Так сталося з його Великоднім посланням, яке було видруковане у часописі «Свобода» від «Собору Єпископів», про яке я нічого не знав і свого підпису не давав.

Я видав своє окреме Великодне Послання.

Ці самовільні потягнення Архiepіскопа Палладія тривожили мої й так тривожні дні й ночі. Я багато думав над цим і врешті, щоб очистити УАПЦ від нанесеного сорому і зневаги, та повернути їй підірваний авторитет, подаю до Вашого відома своє вищевказане рішення.

Молитиму Всевишнього, щоб дав Вам сили і витривалість та зміцнив Вас і об'єднав в нашої Українській Автокефальній Православній Церкві — Батьківщині на користь, Богові на славу.

Вседіюче Боже Благословення нехай буде зо всіма Вами.

† Смирений ІГОР

Архiepіскоп Полтавський і Кременчуцький

Дано в місті Нью-Йорку

дня 17 квітня Року Божого 1961

в Нашому Архiepірейському Домі.

Пам'яті протопресвітера В. Вишневського

В середу 5 липня 1961 р. в Парижі несподівано упокоївся бл. пам. протопресвітер Володимир Вишневський, Голова Генерального Церковного Управління у Франції і Адміністратор Української Автокефальної Православної Церкви на Францію, Швейцарію, Еспанію і Італію, член Вищої Ради Митрополії та настоятель української православної парафії в Парижі.

Спохилий о. Володимир походив з старого козацько-священничого роду й народився 20 липня 1897 р. в селі Теслугові недалеко Берестечка на Волині, де його батько був священником. Маючи трьох синів, батько призначив Володимира для світського життя, піславши його на науку до Крем'янецької комерційної школи. Закінчивши середню освіту з золотою медаллю, вступає після конкурсового іспиту до Київської Політехніки. Проте воєнні події примусили його перервати студії і вступити до Київської Артилерійської Старшинської школи, після закінчення якої був приділений як старшина до складу 6 Сибірського Артилерійського дивізіону важкої артилерії, що знаходився на північному фронті, де в боях за Ригу був двічі відзначений військовими орденами.

В роках 1918-1920 приймав участь в українських визвольних змаганнях та налагодженні державного апарату, а після упадку Української Держави, вчителював на рідній Волині до 1924 р., коли то, бажаючи присвятити себе душпастирській праці серед рідного народу, вступає на новозорганізований Факультет Православного Богословія при Варшавському Університеті. На початку студій одержав від Декана Факультету Митрополита Діонісія відповідальне завдання зорганізувати Богословську бібліо-

отеку при Факультеті Православного Богословія. Це завдання він виконав блискуче, зібравши за чотири роки до 30.000 томів, що поставило цю бібліотеку в ряд найбільших і найцінніших православних книгозбірень у вільному світі. Першим бібліотекарем її було призначено студента В. Вишневського.

Одночасно В. Вишневський працює активно на громадському українському студентському відтинку, ведучи наполегливу боротьбу за українізацію Теологічного Наукового Гуртка та за признання прав для української мови на факультеті та в інтернаті для студентів-богословів. Коли це виявилось неможливим у зв'язку з натиском польської університетської адміністрації та русофільських кіл Митрополії, організує вихід українців-богословів з Гуртка та вступ їх до Української Студентської Громади у Варшаві, яких репрезентує в Управі Громади. Разом з тим, завдяки своїм зв'язкам з Митрополитом Діонісієм, паралелізував підготовлювані протиукраїнськими колами репресії українських студентів-стипендіатів. Число українців-богословів членів Української Студентської Громади за чотири роки виросло в понад 150 осіб.

Після закінчення Університету в 1928 р., з науковим ступнем Магістра Теології за захищену наукову працю «Походження Літургії Раніш Освячених Дарів», о. В. Вишневський мав можливість стати лектором на Університеті, однак приймає він священничі свячення 22 квітня 1928 р., щоб безпосередньо працювати серед свого народу. Та не довелося йому одразу працювати на рідній Волині. Стривожене зросійщене духовенство кількох деканатів ухвалює на своїх собориках, не дивлячись на протести священників українців, про недопущення о. Володимира в Волинську Єпархію, «як відомого українізатора». Тому першу парафію одержує на північному пограниччі української етнічної території в місті Орля на Підляшші, з одночасним призначенням на важливий пост повітового місіонера Більсько-Підляського повіту з 50 парафіями та понад 150.000 вірних, що були наражені на колонізаційну й католицьку акцію. Як місіонер, о. Володимир бере діяльну участь в місіонерських з'їздах, організує масові паломництва до Почаєва в спеціальних потягах до 500 паломників, що робило велике враження на всіх учасників. Зокрема виїздить у загрожені місцевості й безстрашно боронить своїми відважними проповідями парафії перед примусовим поширюванням католицизму «східнього обряду», коли то при допомозі поліції й підступу було відбирано православним деякі церкви. У великій мірі завдяки енергії о. Володимира так зв. Біло-

стоцьке Підляшшя втримало православне, а тим самим і українське обличчя, а ті церкви, які були забрані православним, були одібрані назад через суд, а часом і силою, як це було, напр., в с. Курашеві, де поліція вживала не тільки палок, але й слізних газів проти православних, які ввійшли до церкви і витерпіли десятиденну осаду без їжі й води, але своїм завзяттям перемогли і відвоювали свою рідну церкву. За діяльну участь в цій справі церковна влада нагородила о. В. Вишневського саном протоєрея. В 1938 р. в часі жакхливих подій на Холмщині й Підляшші о. Володимир організує протестаційні делегації та сам збирає фінансові засоби для оборони переслідуваної православної віри. За це та за відмову викладати релігію й говорити проповіді до вірних польською мовою польська влада літом 1939 р. за так зв. «третьім пунктом» (державна нельояльність) викидає о. Володимира з Підляшшя. Одночасно церковна влада нагороджує його, тоді ще молодого протоєрея, золотим хрестом з оздобами.

Большевицька окупація застає о. Володимира в Березному на Воливі, звідки після кількох арештів змушений був втікати з родиною до Луцька і тут перебував до приходу німців. З доручення Єпископа Луцького Полікарпа якийсь час після приходу німців працював у шкільному відділі Обласної Управи в Луцьку, зорганізованої українцями.

З розгромом гітлерівцями українського організованого життя та з відновленням УАПЦ після Собору в Пинську Адміністратор УАПЦ на звільнених українських землях Архієпископ Луцький і Ковельський Полікарп покликає о. Володимира на становище міського декана в Ковлі, даючи йому великі повноваження. Під доглядом прот. В. Вишневського було 8 деканів з 84 парафіями й 240.000 вірних. На Ковельщині о. Володимир зі всією енергією віддається справі українізації церковного життя, витискаючи звідси «автономістів». За його заслуги перед УАПЦ з доручення Владики Полікарпа Архієпископ Київський і Чигиринський Ніканор возложив на о. Володимира митру.

Німецька влада, що робила УАПЦ співвинною в українській революційній боротьбі, що її провадила УПА і УНРА, розпочинає репресії проти українського православного духовенства, а передусім в Ковлі проти о. прот. В. Вишневського, який очолював це духовенство на Ковельщині (згодом в трьох повітах — бо ще у Володимирському й Любомльському). У вересні 1943 р. о. Володимир був арештований, як закладник разом з більшою групою українських визначних громадян, з яких потім багатьох було розстріляно. Врятовує життя о. Володимирові однастайна акція його пастви в його обороні й в листопаді він був звільнений з в'язниці.

З переїздом на Захід, у Варшаві стає першим секретарем Архієпископа Ніканора (тепер Митрополита УАПЦ), якого супроводить у Німеччину. В 1948 р. на прохання українського громадянства у Франції покійний Митрополит Полікарп призначив о. Володимира настоятелем Паризької парафії, до-

ручаючи йому одночасно розбудову релігійного життя православних українців у Франції. З місяця травня 1950 р. став Головою Генерального Церковного Управління УАПЦ у Франції, а з 1 листопада 1953 р. адміністратором УАПЦ у Франції, Швейцарії, Іспанії й Італії.

З прибуттям Владики Митрополита Полікарпа до Франції та перенесенням туди центральних установ Церкви, о. Володимир був призначений членом Митрополичої Ради, а на Паризькому Соборі в 1952 р. обирається Членом-Секретарем Свящ. Синоду УАПЦ, займаючи це становище до прийняття нового статуту УАПЦ на Соборі в Карлсруе в грудні 1956 року. Згідно з цим новим статутом став протопресвітер В. Вишневський членом Вищої Ради Митрополії УАПЦ, приймаючи в її працях завжди діяльну участь.

У Франції поширює церковне життя, організуючи духовну опіку над православними українцями там, де її досі ще не було, та легалізує нові парафії на провінції. Все це вимагало з його сторони великих зусиль з огляду на недостачу православного українського духовенства в цій країні. Щоб краще тримати контакт з вірними, організує видання соціального журналу «Благовісник Генерального Церковного Управління УАПЦ у Франції», якого був головним редактором. В 1953-1954 роках вийшло чотири числа цього журналу, в тому одне подвійне. Помимо своєї великої душпастирської праці, Покійний о. Володимир знаходив час і на громадську працю, будучи членом Контрольної Комісії КОДУС-у, Т-ва Політв'язнів, членом СУВ-у, членом Комітету охорони могил визначних українців у Франції і т. д., виголошував доповіді в Українському Академічному Товаристві в Парижі й приймав діяльну участь у дискусіях. Зокрема до останніх днів свого життя був активним співробітником нашого журналу «Рідна Церква», в якому мстив свої дуже цінні статті та інформативний матеріал з життя УАПЦ у Франції. Співпрацював і в інших журналах та часописах.

В день 25-ліття священства, 22 квітня 1953 р., покійний Митрополит Полікарп нагородив о. Володимира найвищою нагородою для білого духовенства — саном протопресвітера.

Повний енергії й сил, протопресвітер віддавав себе усього на служіння рідній Церкві й своєму народові. Він гідно очолював УАПЦ в столиці Франції — Парижі, репрезентував нашу Церкву там, де заходила потреба цього, й віддано працював над розбудовою її на дорученій йому обширній території, відвідуючи парафії й осередки православних українців у Франції, Швейцарії, Іспанії й навіть у південній Африці. Особливою його турботою було забезпечення Франції відповідним числом українських православних священників, в чому мав він певний успіх.

В розгарі цієї праці несподівано відійшов Він з цього світу. Смерть його — це велика втрата для нашої Української Православної Церкви, яка в особі його втратила визначного душпастиря, тала-

новитого адміністратора й людину великих особистих чеснот, завжди доброго, спокійного і зрівноваженого, сповненого любови до Господа й своїх ближніх та великого українського патріота.

Вістка про його смерть була, неначе грім з ясного неба. Ще кілька днів до смерти він був повний оптимізму й в повному здоров'ї. В суботу 1 липня виїхав до м. Сансі, де пополудні відправляв панахиди на могилах похованих там українців. На кладовищі почав почувати себе погано. В неділю 2 липня не міг вже відправити Служби Божої в Сансі й повернувся до Парижу. Лежав дома, сподіваючись поправи. Тимчасом у середу 5 липня перед полуднем о. протоспесв. В. Вишневський несподівано відійшов у вічність.

Першу панахиду по Покійному відправив о. М. Єремій, помічник Покійного. У п'ятницю 7 липня прибуло духовенство УАПЦ у Франції, а також о. протоспесв. С. Молчанівський з Лондону, що тимчасово з розпорядження ВПР Митрополита Ніканора перейняв адміністрацію УАПЦ у Франції, та протоспесв. І. Бачинський з Брюсселю. З огляду на стан здоров'я на похоронні відправи не міг прибути ВПР Митрополит Ніканор, на прохання якого прибув до Парижу, перебуваючий у той час в Європі, ВПР Архiepіскоп Мстислав, що очолив похорон Спочилого, який відбувся в суботу 8 липня. Зранку того дня в українській православній церкві в Парижі була відправлена Заупокійна Літургія. Відправляв ВПР Архiepіскоп Мстислав у сослуженні отців протоспесв. С. Молчанівського і І. Бачинського, протоспесв. Т. Гаврика і Г. Бринзеу (румунського священика) та священиків М. Єремієва, С. Червонецького і С. Попеля. Владика виголосив в церкві зворушливу проповідь, в якій віддав останню пошану Покійному.

Після Літургії відбувся похорон спочилого о. про-

тоспесв. згідно з його волею, на кладовищі Пер-Ляшез. Над відкритою могилою промовляли — о. С. Молчанівський, о. І. Бачинський, о. М. Єремій, інж. С. Созонтів, д-р В. Янів від УХР і Наукового Осередку в Сарселі, проф. д-р О. Кульчицький від КОДУС-у і представник української православної громади у Везін-Шалеті сот. П. Василів.

Попрощати Покійного й провести його в останню путь прибули численні українці з Парижу й провінції. В часі Заупокійної Літургії вони не могли вміститися в церкві й багато людей стояло на подвір'ї. На похороні, в церкві й на кладовищі, були присутні греко-католицькі священики о. радник Й. Бачинський, о. канцлер М. Левенець і о. Яцків. Були також представники білорусів і козаків-самостійників. На могилу було зложено велику кількість вінків і живих квітів.

Родина Покійного одержала багато телеграм і листів з висловами співчуття, в тому числі телеграму від ВПР Ніканора, Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви на чужині. Листа з співчуттям для родини надіслав також Преосвящ. Єпископ Володимир Маланчук, Екзарх для українців католиків у Франції.

На кладовищі Пер-Ляшез, де спочиває ряд визначних українців, як Митрополит Полікарп, ген. Омелянович-Павленко й інші, виросла свіжа могила доброго й ревного працівника на ниві Церкви Христової, визначного священикослужителя Української Автокефальної Православної Церкви, українця-патріота, бл. пам. протоспесв. Володимира Вишневського.

Нехай Господь упокоїть душу Його в Своїх Оселях, де нема ні болю, ні журби, ні зідхання.

Вічна Йому пам'ять!

Хроніка українського православного життя в світі

НІМЕЧЧИНА

СЕСІЯ ВИЩОЇ РАДИ МИТРОПОЛІЇ УАПЦ

Дня 26 квітня ц. р. у відпочинковому будинку Євангеліцько-Лютеранської Церкви «Шенблік» у м. Швєбіш Гмюнд у Вюртенбергії відбулися наради П'ятої Сесії Вищої Ради Митрополії Української Автокефальної Православної Церкви на чужині. Головував на Сесії ВПР Митрополит Ніканор, а секретарював о. протоспесв. С. Молчанівський.

Присутні члени Вищої Ради Митрополії на початку Сесії вислухали докладну інформацію ВПР Митрополита Ніканора про життя нашої Церкви в минулому році. В дальшому порядку денному нарад стояв розгляд ряду біжучих актуальних проблем церковного життя УАПЦ, в тому розгляд непорозуміння в Австралії, справа прийняття до УАПЦ під зверхність ВПР Митр. Ніканора Свято-Троїцької парафії в Нью-Йорку, справа душпастирської

опіки над вірними УАПЦ в Австрії, відновлення діяльності Богословсько-Наукового Інституту УАПЦ та інше.

Члени Вищої Ради Митрополії докладно зазізналися з листами й протоколами обох сторін в Австралії. Тому що Вища Рада Митрополії не має змоги дослідити цю справу на місці, не було можливим прийняти якоесь конкретне рішення щодо прохань обох сторін. Постановлено, отже, просити ВПР Митрополита Ніканора пригадати єпархіям УАПЦ в Австралії, що вони користуються правом автономії й мають обов'язок самі вирішати непорозуміння місцевого характеру, керуючись при цьому наказами Христа про братолюбство та вимогами церковних канонів щодо процедури ведення справ.

Щодо Свято-Троїцької парафії в Нью Йорку Вища Рада Митрополії ствердила рішення ВПР Митрополита Ніканора про прийняття ним під його духовну опіку тих вірних української православної

парафії Св. Тройці в Нью Йорку, які цього бажають.

Для нормального обслуговування вірних УАПЦ в Австрії стверджено необхідність мати священика на місці. Тому що нема можливості переїхати туди священикові з іншої країни, необхідно шукати кандидата на священика в самій Австрії.

Крім цього ухвалено ще інші постанови, в тому про відновлення праці Богословсько-Наукового Інституту УАПЦ, про що подасмо окрему інформацію.

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАЦІ БОГОСЛОВСЬКО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ УАПЦ

В днях 23 і 26 квітня ц. р. в Швєбіш Гмюнд відбулися засідання організаційної групи в складі духовенства УАПЦ, які є членами Вищої Ради Митрополії, в справі відновлення діяльності Українського Православного Богословсько-Наукового Інституту (Богословського-Наукового Інституту УАПЦ). Головував на засіданнях ВПР Митрополит Ніканор.

Український Православний Богословсько-Науковий Інститут був заснований в 1946 році при УАПЦ, як наукова колегія, що має розробляти й виявляти українську православну богословську думку, проводити церковно-історичні досліді, завідувати видавничою справою УАПЦ та інше, про що було докладно окреслено в спеціальному статуті Інституту, затвердженому Свящ. Синодом УАПЦ 16 червня 1946 р. Першим головою БНІнституту був проф. І. Ф. Власовський. З моментом виїзду проф. І. Ф. Власовського до Канади в 1948 р. головою Інституту став ВПР Митрополит (тоді Архiepіскоп) Ніканор. За час свого існування Інститут видав ряд богословських наукових і науково-популярних книжок, календарі, «Богословський Вісник», Службеник, Часослов та інше. Після 1951 р., коли більшість членів Інституту виїхала з Європи, хоч сам Інститут не перестав існувати, діяльність його стала дуже обмеженою.

Для відновлення нормальної діяльності Українського Православного Богословсько-Наукового Інституту при УАПЦ постановлено тепер запросити на дійсних членів або співробітників його ряд духовенства УАПЦ та мирян з вищою богословською освітою, відновити видавничу діяльність Інституту, підшукавши відповідні фінансові засоби для цього, та доручити йому перейняти видання журналу «Рідна Церква».

В усіх справах Богословсько-Наукового Інституту УАПЦ звертатися на адресу голови його ВПР Митрополита Ніканора. Тимчасово функції в. о. секретаря Інституту взяв на себе прот. А. Дублянський.

РІЧНА ПАСТИРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

В другій половині місяця квітня, від 17 до 26 числа, за прикладом минулих років у м. Швєбіш Гмюнд відбувалися виклади з екзегетики Святого Письма, які проводили пастори К. Кох, Г. Бранденбург і М. Гофман. На цих викладах були присутні більшість духовенства УАПЦ в Німеччині, го-

Учасники цьогорічного з'їзду в Швєбіш Гмюнд у Німеччині на чолі з ВПР Митрополитом Ніканором.

лови Церковних Управлінь з Франції, Великобританії й Бельгії та дружини деяких священиків.

У цьому ж часі у вечірніх годинах під проводом ВПР Митрополита Ніканора відбувалася річна Пастирська Конференція духовенства УАПЦ. На Конференції присутнє доховенство заслухало дві доповіді ВПР Митрополита Ніканора. Першу — на тему праці душпастиря в сучасних обставинах на чужині, а другу — про церковну автокефалію взагалі й автокефалію Української Православної Церкви зокрема. Після обох доповідей ВПР Митрополит відповідав на ряд запитань, поставлених доховенством.

Дальшу програму конференції заповнили докладні справоздання про церковне життя УАПЦ у Франції, Великій Британії й Бельгії, що їх виголосили голови Церковних Управлінь у цих країнах, та справоздання про свою працю й церковно-релігійне життя в окремих парафіях, що їх подавали настоятелі окремих парафій УАПЦ в Німеччині.

Заслухання цінних вказівок ВПР Митрополита Ніканора, обмін досвідом між священиками, й спільна зустріч взагалі та слухання цінних викладів з екзегетики Святого Письма були важливими моментами в душпастирській праці нашого доховенства.

В часі з'їзду щодня вранці й вечорі відбувалася спільна молитва усього доховенства. В суботу 22 квітня була відправлена Вечірня з Акафістом Ісусові Христові, а наступного дня в неділю 23 квітня відбулася урочиста Божественна Літургія яку відправили отці протспрєсвітєри В. Вишневський, С. Молчанівський і І. Бачинський при співі мішаного хору учасників з'їзду, посиленому співачками місцевої української православної громади, під керуванням диригента диякона о. Д. Верхівського.

В часі цієї зустрічі в Швєбіш Гмюнд два пастирі відсвяткували свої ювілеї: о. протопрєсв. В. Вишневський — тридцятитрьохліття свого висвячення у священики, а о. прот. Ю. Щербина — шістьдесятип'ятиліття з дня народження.

УРОЧИСТІ ПАНАХИДИ ПО Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Як уже повідомлялося в попередньому числі нашого журналу, в усіх осередках перебування українців у Німеччині з нагоди сторіччя смерті Тараса Шевченка українські православні священики відправили панахиди по Великому Синові українського народу.

В Мюнхені, осередку української еміграції в Німеччині, в неділю 26 березня в Свято-Покровській церкві після Служби Божої, яку відправив митр. прот. о. д-р С. Смерека у сослуженні о. диякона М. Кардашенка, відбулася урочиста панахида, що її попередило глибокозмистовне слово о. д-ра С. Смереки про генія України. На Службі Божій і панахиді були українці обох віровизнань, що заповнили простору церкву. Серед присутніх були представники всіх українських центральних установ і організацій. Це було щире молитовне вшанування усіна українцями Мюнхену світлої пам'яті Великого Тараса.

Рівнож урочисті панахиди відбулися в Карлсруе, Новому Ульмі, Ганновері, Ляндсгуті, Регенсбургу, Штуттгарті, Нюрнбергу, Кельні, Гольдсгефе та в багатьох інших місцевостях Німеччини.

ПЕРЕБУВАННЯ ВПР АРХИЄПІСКОПА МСТИСЛАВА В ЄВРОПІ

В кінці червня ц. р. прибув з США до Європи ВПР Архiepіскоп Ньюйоркський Владика Мстислав, щоб відбутися тут свою річну відпустку. ВПР Архiepіскоп Мстислав відвідав ВПР Митрополита Ніканора. На прохання Владика Митрополита 8 липня відправив чин похорону спочилого о. протопресвітера В. Вишневецького. В неділю 9 липня відправляв Службу Божу в Парижі, а в неділю 16 липня — в Мюнхені-Людвігсфельді. Опис перебування Вл. Архiepіскопа Мстислава в Мюнхені подамо в наступному числі.

ХРАМОВЕ СВЯТО У ФРАНКФУРТІ/М.

28 червня Свято-Троїцька українська православна парафія у Франкфурті/М. святкувала своє храмове свято. Святкувала урочисто, згідно з традиціями і звичаями нашої рідної Церкви.

У Храмі Божому, дуже гарно і дбало уквітчаному запашними квітами і зеленню, було багато вірних; бачили ми серед них осіб і інших віровизнань; прибули наші вірні й з околиць Франкфурту та дальших міст.

Урочисту Службу Божу відправляли — настоятель церкви, о. протоєрей Федір Луговенко і священик Юрій Гудзій (з Дорнштадту), що під час Служби, в своїх проповідях, згадуючи величне, урочисте Свято П'ятидесятниці, підкреслювали особливе значення його для нашої Православної Церкви й наших вірних, і закликали їх піднести свої гарячі молитви до Господа Бога і просити Його, щоб Дух Святий зійшов на нас і оселився в нас і оновив нас Своєю благодаттю.

Під час Вечірні вислухали ми — з надхненням

виголошені панотцями молитви з колінопреклонінням. Сприяв піднесеному побожному настроєві також і хор із парафії Карльсруе, під керівництвом пані Н. Луговенко; в хорі прийняли участь також і приїжджі співаки з інших міст й околиць Франкфурту.

По закінченні Служби Божої відбувся Хресний хід навколо Церкви; тоді знову вислухали ми надхненне читання Євангелії й чудові співи хору, що лунали під церковні дзвони.

Потім Парафіяльна Рада запросила присутніх на скромну, святочно-храмову трапезу, що відбулася тут же, біля Церкви «на лоні природи»: день бо випав соняшний, лагідний.

З дуже гарним враженням і задоволенням розіжджалися вірні після закінчення Храмового Свята, висловлюючи щирі подяки настоятелю церкви, о. протоєреєві Ф. Луговенкові й о. Юрію Гудзєві — за урочисту Службу Божу, а також диригентові хору пані Н. Луговенко і всім співакам за чудовий спів і членам Парафіяльної Ради — особливо п. Слінко — й окремим парафіянам за дуже дбайливу організацію храмового свята.

Присутній

ХРАМОВЕ СВЯТО В НЮРНБЕРГУ

22 травня 1961 р. в понеділок, перенесення мощів Святителя Миколая Чудотворця, храмове свято української православної Свято-Миколаївської церкви в Нюрнбергу. Цього дня відправив урочисту Службу Божу настоятель свящ. о. Микола Гаюк у сослуженні свящ. о. Івана Шпаковича з Інгольштадту. Співав гарно невеликий хор, яким управляє дяк п. Олекса Найко. До церкви прийшли вірні, щоб помолитись до Святителя Миколая, Патрона цього храму, і в молитвах просити про його заступництво перед Господом Богом. На внесок настоятеля о. М. Гаюка в церкві пройшла тарілочна збірка на пресовий фонд «Рідної Церкви», яка дала суму 3,20 нм.

АВСТРІЯ

У СОТУ РІЧНИЦЮ З ДНЯ СМЕРТИ КОБЗАРЯ УКРАЇНИ

Українці Зальцбургу й околиць в неділю 12 березня ц. р. згадали молитовним словом борця за волю України, її пророка Тараса Григоровича Шевченка з нагоди сотої річниці його смерті. Того дня в гарній церковці на Мюльнергаушшт. 6 відбулося Богослуження української Хресто-Воздвиженської парафії УАПЦ. Після Служби Божої була відправлена панахида. Службу Божу й панахиду відправив митр. прот. о. Палладій Дубицький, адміністратор УАПЦ в Австрії, в сослуженні диякона о. Маркіяна Кардашенка.

Служба Божа з поминанням раба Божого Тараса й панахида мали особливо урочистий і глибоко молитовний характер. Церковця була вщерть виповнена. Були українці обох віровизнань. Були й чужинці.

Перед панахидою о. митрат П. Дубицький виголосив глибоко-релігійне й національно-державницьке казання, в якому в зворушливих словах, сповнених гарячої любові до рідної Церкви, що у всьому вільному світі підносить молитви до Всевишнього за вірного сина України, подав образ Шевченка — людини, християнина, великого художника слова і пензля, борця за волю свого краю, свого народу. Рясно використовуючи цитати з безсмертних творів поета, о. митрат змалював життя в Україні за часів Шевченка і той стан пов'язав з сучасним станом України й українського народу. Показав незламну поставу нашого народу в боротьбі за святі ідеали, співцем яких був наш апостол правди і любови Тарас Шевченко. Закінчуючи своє слово, о. митрат закликав присутніх до любови свого народу, якою був сповнений наш національний геній, до тої любови, що сповняє завзяттям, незламністю й провадить до перемоги.

Відправа цього дня надовго залишиться в пам'яті і серцях вірних і всіх присутніх. Це було зворушливе моління за наш рідний край, його народ, за рідних, близьких, що мучаться там «на нашій, не своїй землі», за душу Тараса — Кобзаря України.

М. Г. Івашура

ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ҐМЮНДУ

В австрійському місті Ґмюнді, відомому з першої світової війни з огляду на табори, до яких було переселено тисячі українців з Галичини й Буковини, існує велике кладовище, на якому спочиває більш як 30 000 цих переселенців, що померли там з голоду й пошестей. Довгими роками кладовище було забуте й занедбане. Щойно теперішня міська управа Ґмюнду з власної ініціативи й власним коштом привела це кладовище до порядку й поставила мармуровий пам'ятник з написом у німецькій мові: «Тут спочивають з часів першої світової війни 1914-1918 тисячі втікачів, головним чином з Галичини й Буковини, тодішніх коронних земель Австро-Угорської монархії».

З ініціативи недавно заснованого у Відні Братства УАПЦ св. Володимира 22 травня ц. р. в місті Ґмюнді відбулася заупокійна Служба Божа, а опісля на могилках перед пам'ятником панахиди по всіх, що спочивають на цьому кладовищі. Не зважаючи на погану погоду зібралось багато людей. Крім українців, у Богослуженнях взяли участь численні місцеві австрійці на чолі з бюргермайстром п. Ф. Хальовпеком і членом міської ради п. Г. Коллем. Також були присутні представники болгарської еміграції в Австрії.

Богослуження й панахиду надхненно відправив митр. прот. П. Дубицький, адміністратор УАПЦ на Австрію. Після богослуження бюргермайстер міста п. Ф. Хальовпек оповів в зворушливих словах трагічну долю переселених українців та запевнив, що місто Ґмюнд буде й надалі піклуватися цим цвинтарем, щоб цим хоч частинно сплатити довг супроти українців. Високопатріотичну й зворушливу пропо-

Митр. прот. П. Дубицький відправляє панахиду в Ґмюнді.

відь виголосив митр. прот. П. Дубицький, згадуючи многотисячні жертви українського народу, що він їх приніс на шляху свого буття. Такими жертвами були й ті, що вмерли й поховані в Ґмюнді. В ім'я цих жертв закликав він до згоди й любови ближнього та молитов, щоб виеднати благословення для нашого многострадального Народу. Наприкінці він подякував австрійцям за впорядкування цвинтаря та численну участь в Богослуженні. Окремо пані С. Люта-Тайль, в руках якої лежала ініціатива й організація цього поминального свята, в імені Братства св. Володимира подякувала представникам міської управи й австрійському населенню за прихильне ставлення до українців та впорядкування кладовища. Рівнож промовляв ще проф. І. Лебішак, говорячи про зв'язки українського й австрійського народів у минулому.

Після Богослуження й панахиди відбувся поминальний обід. Підчас обіду 80-літній ротмістр К. Кляппец поділився з присутніми спогадами про трагічні часи перебування українців у таборах Ґмюнду підчас першої світової війни.

БЕЛЬГІЯ

ПАНАХИДА

В СОТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ Т. ШЕВЧЕНКА

З нагоди сторіччя з дня смерті Тараса Шевченка в Бельгії постав спеціальний Шевченківський комітет під головуванням о. протопресвітера Івана Бачинського. Цей Комітет доложив усіх зусиль, щоб святкування в честь Т. Шевченка були гідні Генія України, а також, щоб ім'я Шевченка вийшло поза рами наших внутрішніх святкувань. В столиці Бельгії відбулися дві Академії в пошану Т. Шевченка — 18 і 19 березня. Обі вони були організовані українцями при співпраці бельгійців, приятелів України.

День 19 березня почався відправою Служби Божої в грецькій православній церкві при вул. Де Стассарт. Всі вірні були повідомлені завчасу окремими запрошеннями про поминки Т. Шевченка, а

тому церква була переповнена нашими людьми не тільки з Брюсселю, але також і з дальших околиць Бельгії. Св. Літургію відправляв о. протопресвітер І. Бачинський. Перед панахидою о. І. Бачинський виголосив змістовну проповідь, представляючи особливу вагу й невимірність для нас Тараса Шевченка, пророка нашого пробудження. Відправа пройшла в глибоко-молитовному настрою й була закінчена співом «Вічная пам'ять».

Впродовж місяців березня й квітня в Бельгії було відправлено ще панахиди по Т. Шевченкові в наступних осередках: Льєж, Зваргборг, Мораж і Зольдер.

ГОЛЛЯНДІЯ

ПАНАХИДА В СТОЛІТТЯ СМЕРТИ Т. ШЕВЧЕНКА

Українська громада в Голляндії невелика числом та з причини свого розсіяння має досить поважні труднощі проявити себе зовнішніми маніфестаціями. Проте, завдяки невсипуції праці кількох жертвенних одиниць, створено такі умови, що можна почути, й то досить часто, про різні імпрези цієї нечисленної громади.

До найбільш вдалих та успішних проявів українського життя в Голляндії належить безперечно переведення Шевченківських святкувань. Свято це відбулося в неділю 26 березня в Утрехті, куди з'їхалися українці з усієї Голляндії. Шевченківський Комітет під головуванням п. інж. М. Скрипника, приготувавшись до святкувань, звернувся завчасу до представників обох українських Церков з проханням помолитися за душу Великого Мученика за правду і волю українського народу. Але тільки Православна Церква сповнила свій священний обов'язок.

Православне богослуження було відправлено в неділю 26 березня в бічній залі величавої церкви св. Заступництва, Ремонстрантської громади в Утрехті. Перед початком св. Літургії голляндська громада на чолі з пастором д-ром Кнопером і представником Союзу Церков влаштувала святочну зустріч для української православної громади. Обидві громади зібралися в центральній просторій церкві, яка має понад 600 сидячих місць і була вщерть переповнена. Як перший виступав з словом привіту д-р Кнопер, висловлюючи задоволення й радість, що Ремонстрантська громада має нагоду й можливість хоч у скромний спосіб прийти з поміччю православним українцям. Він порівнює нашу долю з терпінням усіх християн, що були переслідувані впродовж століть за віру Христову й часто мусіли покидати свою батьківщину. У своїй відповіді протопресвітер І. Бачинський подякував Ремонстрантській громаді й Пасторові за братерське ставлення й поміч та висловив радість, що слово християнської любови не є марним звуком, а має дійсних носіїв її. Господь милостиво приймає таку жертву любови до ближніх. На закінчення хор Православної громади проспівав «Отче наш...», а Ремонстрантська громада псалом 132.

Після цього українська православна громада перейшла до бічної залі, в якій розпочалася відправа Божественної Літургії. Прикрашував відправу спів церковного хору парафії Всіх Святих, що складається переважно з голляндців і знаходиться під енергійним керуванням пані Євгенії Ван Оостром. Після Заамвонної молитви о. протопресвітер І. Бачинський виголосив змістовну проповідь на євангельську тему. Майже всі вірні Свято-Покровської парафії в Голляндії приступили того дня до свв. Тайн Сповіді й Причастя.

Після закінчення Літургії православна громада перейшла до центральної церкви, в якій була відправлена урочиста панахида по Тарасові Шевченкові. Перед панахидою протопресв. І. Бачинський виголосив святочне слово, з'ясовуючи значення творчости та ідей Т. Шевченка для українського народу в незламній боротьбі за свою правду і волю. Зворушливим співом «Вічная пам'ять» Тарасові Шевченкові закінчено церковну відправу Свято-Покровської парафії в Голляндії.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ

Вже декілька літ українська громада в Голляндії з нагоди свята Воскресення Христового влаштує «Спільне Свячене».

Цьогорічне «Спільне Свячене» заходами Церковної Ради Свято-Покровської парафії УАПЦ в Голляндії та при матеріальній допомозі ОУГ, ІКОР та Федерації для біженців відбулося в Провідну неділю, 16 квітня, в приміщенні біженецької домівки в Амстердамі. Найбільше труду у переведенні цього свята положила родина Бескерс, яка, не чекаючи ні почестей, ні похвал, доложила усіх зусиль, щоб свячене випало якнайкраще. Багато допоміг у цій справі заступник голови Церк. Ради п. М. Семирозум.

О годині 12 дня простору й гарно прибрану залю заповнили парафіяни, члени церковного хору парафії Всіх Святих та багато гостей. Між присутніми були д-р Ган, директор релігійних передач ІКОР при радіо-виступі Гільверсум, п. Ферберг, директор Федерації для біженців в Голляндії, та представники різних організацій.

Після благословення святочної трапези настоятелем Свято-Покровської парафії протопресв. І. Бачинським, зачитання Великоднього Архипастирського Послання ВПР Митрополита Ніканора і святочних побажань, гості засіли до застелених столів, на яких були традиційні бабки, сирна паска, писанки, м'ясо й інші страви. Ряд промов розпочала пані Олена Бескерс, вітаючи присутніх гостей та сердечно дякуючи тим, що допомагали у приготуванні свяченого. Окрему подяку пані Бескерс склала протопресв. І. Бачинському, який прибув з Бельгії, щоб поблагословити трапезу. Після цього промовляли: д-р Кушпета, в українській і голляндській мовах, представник Федерації для біженців, представники польської і мадярської громад та інші. Всім відповідав протопресв. І. Бачинський, ви-

яснюючи у французькій і німецькій мовах значення наших великодніх традицій і в кінці складаючи подяку організаторам, хоріві, представникам і всім гостям за звеличення цього гарного свята.

Свячене пройшло в гарній родинній атмосфері, при мellowдійних виступах хору під керуванням пані Е. Ван Оостром, показах національних танків наших милих танцюристів та при сердечній гуртірці. Пізнім вечером розходилися гості додому, несучи з собою гарний спомин.

Присутній

США

ПЕРЕБУВАННЯ ПРОТОПРЕСВІТЕРА С. МОЛЧАНІВСЬКОГО В США

З благословенства ВПР Митрополита Ніканора, в днях від 25 травня до 7 червня перебував у США о. протопресвітер Сергій Молчанівський. Головною ціллю його прибуття до США було офіційне переведення поєднання з УАПЦ під юрисдикцією Владики Митрополита Ніканора Свято-Троїцької парафії в Нью Йорку, урочисте оголошення цього об'єднання, нав'язання контакту з ВПР Архiepіскопом Ігорем, бути представником УАПЦ на урочистостях в Осередку УПЦеркви в США в Савт Бавн Брук у зв'язку з вмуруванням цеглин з храмів Св. Софії й Успенського собору Києво-Печерської Лаври в мури Церкви-Пам'ятника, що там будується, та прийняття участі у всяких нарадах і урочистостях, де присутність представника УАПЦ буде потрібна.

Протопресв. С. Молчанівський прибув 25 травня літаком до Нью Йорку й був стрінутий на леговищі ВПР Архiepіскопом Мстиславом і о. Б. Желехівським, а також Причтом, Парафіяльною Радою і Сестрицтвом Свято-Троїцької парафії в Нью Йорку. Ще того ж дня відбув він зустріч з членами Парафіальної Ради Свято-Троїцької парафії. Наступного дня зложив візиту хворому Архiepіскопу Ігорю, який дуже радо прийняв о. протопресвітера. Далі приймав участь в урочистостях приєднання Святом-Троїцької парафії до УАПЦ під юрисдикцією ВПР Митрополита Ніканора, про що докладніше подаємо окремо. 29. 5. відвідав Голову Параф. Ради цієї парафії п. А. Залізка, з яким обговорив ряд актуальних питань, а наступного дня приймав участь в засіданні Парафіальної Ради Свято-Троїцької парафії.

31 травня переїхав до Консисторії УПЦеркви в Савт Бавн Брук, де мав розмову по різних актуальних церковних питаннях з ВПР Архiepіскопом Мстиславом. 1 червня склав візиту ВПР Вл. Митрополиту Іоану в його резиденції у Філядельфії. Протопресв. С. Молчанівський докладно поінформував Владику Митрополита Іоана про біжучі справи УАПЦ. 3 червня був присутній на З'їзді Сестрицтва усієї УПЦеркви в США в Бавн Брук, а 4 червня — на урочистостях вмурування цеглин у

стіни Церкви-Пам'ятника, про що також подаємо окремо.

5 червня прибув у Бруклін (Нью Йорк) і зложив візиту Владиці Василю, Архiepіскопові Білоруської Автокефальної Православної Церкви, який був дуже радий зустріччю з офіційним представником УАПЦ о. С. Молчанівським.

Перебування протопресв. С. Молчанівського в США було дуже корисним. Він полагодив ряд важливих питань і відбув ряд цінних розмов, в яких були вияснені різні актуальні питання сучасного церковного життя Української Автокефальної Православної Церкви на чужині.

ВЕЛИКІ УРОЧИСТОСТІ В БАВН БРУК

Неділя 4 червня була великим святом для Української Православної Церкви в США. В цей день в її Осередку, де будується велична Церква-Пам'ятник, відбулися великі урочистості у зв'язку з вмуруванням в стіни цієї церкви цеглин з найбільших київських і загальноукраїнських святинь, що були збудовані в XI столітті, — Софійського собору й соборної церкви Успіння Пресвятої Богородиці Києво-Печерської Лаври, зруйнованої в 1941 р.

На цю урочистість прибуло понад 5 000 вірних, а всі українські центральні організації в США вислали своїх представників. Від Української Автокефальної Православної Церкви на чужині брав у них участь, перебуваючий в той час в США, о. протопресвітер С. Молчанівський. Головним розпорядчиком свята був Вл. Архiepіскоп Мстислав.

Урочистості розпочалися величним хресним походом, що вирушив з тимчасової церкви в Осередку в напрямі до Церкви-Пам'ятника. В поході за хрестом і хоругвами, несено кивот з образом св. Миколая, який у 1943 р. було вивезено з Києва. Далі йшов хор катедри св. Володимира у Нью Йорку, співаючи релігійні пісні й канти; за ним ішов почот пластунів з прапором, за пластунами члени Головної Управи Об'єднання Сестрицтва несли металеву скриньку з цеглиною церкви св. Успіння Києво-Печерської Лаври; далі йшло біля 200 сестриць з різних парафій, а за ними члени Головної Управи Української Православної Ліги в США несли скриньку з цеглою з мурів катедри св. Софії. Зчерги йшло 20 прислужників у стихариках, за ними 40 священників, за якими в оточенні протодияконів, дияконів і іподияконів ішов Митрополит Іоан, а за ним маси вірних.

Урочиста Служба Божа відбулася на площі перед входом до Церкви-Пам'ятника. Перед початком її Вл. Архiepіскоп Мстислав передав Митрополитові Іоанові, як свій особистий дар для Церкви-Пам'ятника Св. Антимінс, освячений Київським Митрополитом Сильвестром Косовим в XVII ст. На цьому Антимінсі відбулася ц. дня Божественна Літургія. Зверхникові УПЦ в США Митрополитові Іоанові сослужили оо. протопресвітери Л. Веселівський, С. Молчанівський, О. Потульницький, Ф. Борецький, архимандрит П. Опаренко, митр. про-

Перед початком відправи Літургії в неділю 4 червня на площі перед Церквою-Пам'ятником у Бавн Брук.

тосреї А. Іванишин, Л. Долинський, О. Мицик, К. Даниленко та протосреї Ю. Гулей, д-р В. Клодницький, В. Кушіль, Т. Форостій, С. Біляк, М. Могучий і А. Ілінський разом з протодияконами й дияконами. Чудово співав хор катедри св. Володимира в Нью Йорку під керуванням проф. В. Завітневича, посиленний окремими співаками інших хорів, у тому з катедри Св. Тройці в Нью Йорку й церкви св. Покрови у Філядельфії, виконуючи церковні піснопіння найкращих українських церковних композиторів.

Після Євангелії проповідував Вл. Архієпископ Мстислав, який сказав: «Велич години, що її ми всі тепер переживаємо, в тім, що в мури Церкви-Пам'ятника сьогодні вкладаємо цеглини з найдавніших Київських Святинь, цим самим поєднуючи давноминуле нашого народу, славне й дороге нам усім, з сучасним, близьким нам, але не всім однаково зрозумілим, а через це й дошкульно болючим. Щоб цей біль утихомирити й вчутися в дійсність сьогоднішньої доби та як слід зрозуміти наші обов'язки в цій добі, будуємо Криницю Христову, цей величний Храм-Пам'ятник, сповнені одночасно глибокою вірою, що він об'єднає нас усіх, на вольній волі суших, перед Богом і для Бога, щоб в єдинодушній послужити нашому найближчому ближньому, ще досі поневоленому Українському Народові. Допоможи ж нам у цьому, Боже!»

Після Заамвонної молитви проповідував о. протопресв. С. Молчанівський, Голова Генерального Церковного Управління УАПЦ на Вел. Британію, прочитавши лист-привітання від ВПР Митрополита Ніканора, та бажаючи УПЦ в США дальшого розвитку й скорого закінчення будови Церкви-Пам'ятника.

Після Служби Божої була виголошена Вічна Пам'ять всім спочилим Батькам і рідним та героям і мученикам Українського Народу, після чого в урочистій формі генерал П. Шандрук на чолі почоту вояків 3-ої Залізної Стрілецької Дивізії передав на руки ВПР Митрополита Іоана для переховуван-

ня в мурах Церкви-Пам'ятника бойовий стяг цієї Дивізії. Після цього ще юнак Юрко Фещенко-Чопівський передав Владиці Митрополитові, для переховування в музеї при Церкві-Пам'ятнику, частину з першої труни С. Петлюри, а юначка Христя Яровенко — срібну відзнаку Січових Стрільців, якою вони обдарували Симона Петлюру, як дарунок від родини Головного Отамана.

Безмежно зворушений виявами глибокого зрозуміння не тільки ідеї Церкви-Пам'ятника, але й ваги Української Православної Церкви в житті української спільноти на чужині, Вл. Митрополит Іоан виголосив до приявних глибокозмістовне слово, в якому висловив велику радість, що саме в 40-ліття його Єпископського служіння Богові й Українському Народові Господь дав йому побачити, що сіяне ним зерно правди й любови зійшло в серцях дітей Рідної Церкви та дає багатий плід. Закінчив своє слово Вл. Митр. Іоан закликом до дальшого самоудосконалення та дальшої праці й якнайскоршого закінчення будови Церкви-Пам'ятника.

Після слова Вл. Митрополита, Вл. Архієпископ Мстислав прочитав молитву на освячення пам'яткових таблиць і скриньок з цеглинами, які окроплено Св. Водю з цьогорічного Водохрища та водою з Йорданської річки й Генесаретського озера, що її привіз з Святої Землі Тарас Проць, який тепер разом з Тарасом Піпюком сфільмував увесь перебіг урочистостей 4 червня.

На закінчення виголошено Многоліття Митрополитам об'єднаної духовно Української Православної Церкви — Іоанові, Ніканорові й Іларіонові, всім П Єпископам, духовенству й вірним та всьому Українському народові й під величавий спів «Тебе Бога хвалимо...» священники внесли до притвору Церкви-Пам'ятника скриньки з цеглинами й вони були там вмуровані.

Після закінчення церковних урочистостей, було виголошено багато промов, які розпочали голова Об'єднання Сестрицтв пані Л. Івченко і голова ексекутиви УПЛІги п. С. Капелюх, коштами організації яких були зроблені скриньки на цеглини й відбулося їхнє вмуровання. В часі цього величного свята присутні на ньому зложили на докінчення будови Церкви-Пам'ятника понад 21.000.00 доларів.

Після закінчення всіх урочистостей в залі Консисторії було влаштоване прийняття для духовенства й представників громадських організацій, підчас якого симфонічна оркестра молоді парафії Св. Тройці з Нью Арку виконала поему «Україна» на слова Т. Шевченка, музика Г. Давидовського.

Всім цим урочистостям сприяла чудова погода, що настала цього дня після хмарних днів.

З'їзд

УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЖІНОЦТВА

В Савт Бавн Брук — осередку Української Православної Церкви в США — 3 червня ц. р. відбувся перший в США З'їзд українського православного жіноцтва, об'єднаного в парафіяльних сестрицтвах.

Участь в З'їзді взяло 56 делегаток і розпочався він молебнем, що його відправив прот. С. Щадинський.

Відкрив З'їзд ВПР Митрополит Іоан зворушливим словом до делегаток. Опісля вітали сестриць ВПР Архiepіскоп Мстислав і о. протопресвітер С. Молчанівський від Владики Митрополита Ніканора. Після привітань обрано Президію З'їзду в складі сестриць: М. Запаринюк з Трентону, Г. Варварової з Вашингтону й С. Перчишин з Нью Йорку. Головну доповідь про ролі української жінки в житті Церкви виголосила письменниця Людмила Коваленко. Після цієї доповіді одногослоно постановлено покликати до життя «Об'єднання Сестрицтв Української Православної Церкви в США». Опрацьований Консисто́рією статут цього Об'єднання зреферував Архiepіскоп Мстислав.

Об'єднання Сестрицтв ставить своєю ціллю: Оборону Православної Віри і працю над її зміцненням серед вірних УПЦ в США, охорону стародавніх традицій Української Православної Церкви та сприяння дотримувannya їх в житті, поширювання ідеї доброї християнської родини та збереження найкращих українських родинних традицій, допомогу християнському вихованню дітей та опіку над молоддю, допомогу вдовам і сиротам, немічним та інвалідам, допомогу Духовному Проводові УПЦеркви в США в здійснюванні загально-церковних завдань.

Після дискусії прийнято одногослоно статут Об'єднання й обрано Управу та Контрольну Комісію. До Управи увійшли: голова — Л. Івченко, заст. голови — М. Запаринюк і Ю. Лаврик, скарбник — Є. Зубенко, секретарки — Л. Селепина і А. Індик та заст. секретарки — Ю. Безсонів. До Контрольної Комісії обрано: М. Перчишин (голова), М. Попівна (заст. голови), С. Перчишин (секретарка) та члени: К. Баран-Демянчук і І. Онищенко.

КАНАДА

БУДОВА

КАТЕДРИ СВЯТОЇ ТРОЙЦІ У ВІННІПЕГУ

В Вінніпегу поволі зближається до кінця будова всеканадійської української православної катедри Святої Тройці. Катедра знаходиться в дуже гарній частині міста. Будується вона в чистому українському стилі та буде належати до однієї з найкращих архітектурних будівель Вінніпегу. Завдяки своїй височині й свому положенню її видно здалека.

В неділю 30 квітня відбулася в катедрі велика урочистість — посвячення 5 хрестів на всі 5 бань церкви, яке після Літургії довершив Митрополит Іларіон, виголосивши при цьому сильну й глибоку змістом проповідь. 10 травня заложено на більшу центральну баню один з посвячених хрестів. На цю урочистість прибуло все українське православне духовенство Вінніпегу на чолі з ВПР Митрополитом Іларіоном, голова Президії Консисто́рії протопресв. о. д-р С. В. Савчук, архітекти, члени Катедральної управи і Будівельного Комітету, представники преси, радіо й телевізії та численна громада вірних.

Хрести, які уфундували жертвенні члени Катедральної громади, зроблені з алюмінію в православному стилі. Чотири інші менші хрести поставлено на кілька днів перед тим.

ВИХІД У СВІТ ДРУГОЇ ЧАСТИНИ ТРЕВНИКА

У Вінніпегу накладом Української Греко-Православної Церкви в Канаді цього року вийшла з друку друга частина Требника, перекладу Митрополита Іларіона. Зміст Требника: Таїнство Єлеосвячення й Єлеопомазання (повний чин і скорочений у смертній потребі); молитви на розлучення душі з тілом; чин похорону ієрея й архиєрея. Чини благословення й освячення: хрестів, Богослужбового посуду, напрестольних річей, риз, церковних річей, ікон, плодів і зілля, освячення церкви, дзвонів і цвинтаря. Благословення дому. Чин Малого Освячення води в крайній потребі. Благословення вірних: моління за болячого, за йдучого в далеку подорож, за жертводавця. Требник має 323 ст.

МАНІФЕСТАЦІЯ ПРАВОСЛАВІЯ

В неділю 7 травня ц. р. в Торонто відбулися збори православних для заманіфестування своєї духовної єдності. Головну доповідь — про об'єднання християн виголосив Митрополит Грецької Церкви в Канаді Атанаґорас. Привітання склали: міністер І. Яремко, Єпископ Англiканської Церкви — Ф. Вілкінсон та інші. Кінцеве слово з благословенням для присутніх сказав Архiepіскоп Михайл від Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

В мистецькій частині взяли участь хори: український з катедри св. Володимира під управою Ю. Головка, грецький і сирійський. Містоголовою цієї вже другої з черги маніфестації був прот. П. Самець, а координатором адвокат Т. Гуменюк.

31 СВІТУ

ПРАВОСЛАВНА КОНФЕРЕНЦІЯ НА РОДОСІ

Як повідомила світова преса, а опісля ще подав ширше 14 липня ц. р. на пресовій конференції у Женеві Митрополит Максимос, керівник відділу міжцерковних зв'язків Константинопольської патріархії, в цьому році від 24 березня до 1 жовтня на острові Родосі відбудеться Конференція Православних Церков.

Одним з головних пунктів нарад на Родосі буде усталення відносин до неправославних Церков. Далі одною з головних цілей Конференції буде підготовка матеріалів для розгляду й ухвал передсоборного зібрання, що його передбачено скликати пізніше й яке має підготувати скликання Собору Православної Церкви. Між іншими мали б розглядатися питання православної віри й навчання, можливість нового перекладу Біблії, участь вірних у літургічному житті й питання сучасного чернецтва. Мають бути також докладно обговорені культурні, місіонерські й соціальні завдання Православної Церкви, а також ставлення Церкви до ряду питань етики, як, напр., евтаназія, подружжя й контролю народжень, розводи і палення покійників.

Між 130 учасниками Конференції мають бути представники патріархатів Константинопольського, Антіохійського, Александрійського, Єрусалимського, Московського, Югославського, Румунського, Болгарського, як рівнож Церков Грецької, Кипрської, Польської, Чехословацької, Албанської і Фінляндської. Ряд неправославних Церков, як Коптська, Ефіопська, Вірменська, а також Англійська і Старокатолицька будуть запрошені як спостерігачі. На Конференцію мають також одержати запрошення Світова Рада Церков і Римо-Католицька Церква.

Офіційними мовами на Конференції будуть грецька, російська й арабська, а помічними англійська, німецька й французька. Після закінчення Конференції має бути видане Послання Православних Церков до світу.

Остання така Конференція Православних Церков відбулася перед тридцятьма роками, в 1930 році на Афоні.

Стільки в повідомленні преси. На жаль, над цією Конференцією стоятиме тінь червоної Москви, бо більшість представників Православних Церков будуть з тих країн, що опановані комуністами. Голос цих представників не може бути голосом віруючих членів цієї Церкви, яку вони репрезентуватимуть, але голосом тих, хто схвалить їх виїзд і дасть їм дозвіл взяти участь в цій Конференції. Конференція ця потрібна, але чи вона збирається у відповідний час? До того ж належного розуміння до Православних Церков, що знаходяться у вільному світі, як Церкви емігрантів поневолених більшовиками народів, від такої Конференції з участю представників Московського патріарха й його сателітів годі сподіватися.

† ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

13 червня 1961 р., прийнявши Св. Тайни, після зтяжної хвороби тихо відійшов до Господа сл. пам. дякон української православної церкви в Парижі

І О А К И М М А Ц А К .

Покійний народився 8 серпня 1893 р. в Сенджа-рах на Полтавщині в козацькій родині. Закінчив Кадетський корпус у Полтаві й Чугуєвську військову школу. Брав участь як старшина в першій світовій війні, а опісля вступив до Української Армії й приймав участь в усіх боях у рядах 3-ьої

Залізної Стрілецької Дивізії. Підчас закінчення бойових дій мав рангу підполковника Армії УНР. Не один раз був ранений і контужений, а тому мав сильно пошкоджене здоров'я.

Перебуваючи в таборах у Польщі, вчашав на пастирські курси. Потім переїхав до Франції, де довгі роки працював як кваліфікований шофер-гід у Парижі.

На поклик пок. Митрополита Полікарпа 1 жовтня 1950 р. був висвячений в сан диякона й в міру своїх можливостей приймав участь у Богослуженнях в українській православній церкві в Парижі до кінця своїх днів.

Покійний залишив невтїшну вдову Олену Йосипівну, доньку д-р Наталію й сина Константина з невісткою й внучкою.

В суботу, 17 червня, підчас заупокійної Літургії й чину одпівання, о. протопресв. В. Вишневський в своєму слові підкреслив християнські прикмети спочилого співслуживця, а підполк. ген. штабу В. Солонар прощав Покійного, як заслуженого військовика. На кладовищі Іври під Парижем, над відкритою могилою прощав Покійного вояцьким словом генерал О. Удовиченко.

Численні парафіяни, друзі й знайомі відпровожували тлінні останки на місце вічного спочинку щирого українського патріота. В. Й. П.

Протопресвітер В. Вишневський

БІБЛІОГРАФІЯ

(Надіслані видання)

Митрополит Василь Липківський: *Історія Української Православної Церкви. Розділ VII: Відродження Української Церкви*. Із вступом і замітками Протопресв. С. В. Савчука. Накладом фундації Івана Грищука. Вінніпег, 1961. Стор. LXXXVIII + 182.

Книга видана під кожним оглядом взірцево. Протопресв. С. В. Савчук вжив усіх зусиль, щоб ця праця вийшла без найменших помилок, згідно з копією, точно перевіреною з оригіналом, що загинув в 1943 р. Ця точно перевірена копія зберігалася у Вл. Митрополита Ніканора й видрукована тепер з фотостату сторінок її. У вступі о. протопресв. С. В. Савчук розглядає критично католицьке видання цієї праці Митрополита В. Липківського й доказує ненауковість того видання, подає історію цього православного видання, пише про особу о. Вадима Чорноморця, який переховав твір Митр. В. Липківського й передав його Митр. Ніканорові та подає причини, чому треба було видати цю працю.

В «Додатках» подана дуже цінна історія рукопису Митр. В. Липківського пера Н. Бурчака, підтверджена ВПР Митр. Ніканором. Далі подані різні листи, що торкаються цієї праці й особи о. В. Чорноморця, а також деякі важливі фотокопії, декілька прикладів важливіших розходжень між текстом копії, виданої католицьким ченцем о. М. Солов'єм та текстом копії Митрополита Ніканора й список Єпископів УАПЦ формації 1921 р. Сам текст займає 172 стор. Наприкінці подано показчик імен. Праця ілюстрована знімками, які або удокументовують виданий текст або мають безпосереднє відношення до нього.

Це справді наукове, безстороннє й дбайливе видання праці Митрополита В. Липківського, як цінного джерела до історії УАПЦ, щиро вітаємо.

Митрополит Іларіон: *Фортеця православ'я на Волині Свята Почаївська Лавра*. Церковно-історична монографія. Інститут Дослідів Волині. Накладом

Видавничої Комісії при Товаристві «Волинь». Вінніпег, 1961. Стор. 398.

Нова праця ВІР Митрополита Іларіона — найбільша дотепер розміром і найобширніша монографія про Почаївську Лавру на Волині. Написана на підставі великої кількості джерел і літератури, складається з 8 частин: 1. Історія Почаївського монастиря від найдавніших часів до кінця XVII ст.; 2. Життя преп. Іова Почаївського; 3. Боротьба за Почаїв між православними й уніятами; 4. Почаївський монастир під уніятами; 5. Почаївська Лавра після повернення її православним до початків другої світової війни; 6. Святині Почаївської Лаври; 7. Почаївська друкарня і 8. Значення Почаївської Лаври. В кінці книги видрукувані джерела й література та список жертводавців на її видання. Книга видана дуже герно й має 65 ілюстрацій. Є вона новим цінним вкладом у скарбницю історичної літератури з минулого нашої Церкви.

Учительні Відомості св. Василя Великого. Як ієрей і дякон повинні Службу в церкві правити і підготовлятися до священнодійства, особливо ж до Божественної Літургії, і які бувають нещасливі і несподівані випадки та як тому найкорше запобігти. Видання Генерального Церковного Управління У. П. А. Ц. у Великій Британії. Лондон, 1960. 19 карток. (Циклостилеве видання).

Сидір Запорожець: Відвічні вороги України. Видано власним коштом автора. Торонто, Канада, 1960. Стор. 218.

Kirche im Osten. Studien zur osteuropäischen Kirchengeschichte und Kirchenkunde. In Verbindung mit dem Ostkircheninstitut. Herausgegeben von Robert Stupperich. Band 4. Evangelisches Verlagswerk Stuttgart, 1961. Стор. 200.

Цей солідний річник, що вже виходить четвертий рік, містить ряд науково опрацьованих праць, серед яких знаходимо також такі, які порушують проблеми православної віри й Церкви та мають відношення до України. В цьому четвертому річнику на стор. 15-36 видрукована праця Рудольфа Гундліха «Церква й таїнства в Православному Ісповіданні Віри (in der Confessio Orthodoxa) Петра Могили.» Автор розглядає історію й зміст катехизиса Митрополита Київського Петра Могили. Під час писання праці користувався він виключно майже західною літературою, неправославною. Друга праця в цьому ж річнику — Оскара Вагнера присвячена євангелістському рухові серед українців в роках 1915-1933, головним чином про лютеранський і реформований напрямки цього руху й його поширення серед українців у Галичині (стор. 92-134). Праця написана на підставі багатой літератури й джерел, в тому в більшості українських. Для православного читача особливо цікаві вступні розділи цієї праці про історію реформаційного руху в Україні й коріння цього євангелістського руху. Автор говорить між іншим про УАПЦ формації 1921 р., а вірніше про її канони, прийняті на Соборі в жовтні 1921 р., як такі, що постали під євангелістським, а спеціально гуситським впливом. Не позбавлена цікавості на стор. 9-14 стаття про гуманізм советського населення Клявса Менерта, автора два роки тому виданої праці «Советська людина».

В кінці річника подана багата хроніка.

ЩЕДРИЙ ДАРУНОК

В минулому році, в часі посвячення української православної церкви в старечому домі в Кельні-Мюнгерсдорфі, присутні в церкві два німецькі католицькі священники й д-р Ф. Кауерц звернули увагу, що ризи настоятеля цієї парафії о. А. Гурського пошиті з звичайного матеріалу. Це вплинуло на них і вони закупили гарний парчевий матеріал, з якого дружина д-ра Ф. Кауерца пошила фелон, спитрахиль, поручі, пояс і покрівці з воздушком. Д-р Ф. Кауерц особисто передав цей щедрий дарунок о. А. Гурському, який висловив жертводавцям щире подяку. Крім цього вищезгадані жертводавці закупили для церкви спеціальну дорогу посудину на освячення води. Нехай Милосердний Господь винагородить жертводавців сторицею!

Григорій Тесленко

ПОДЯКА

В місті Амбергу в 1950 р. старанням Покійного прот. О. Семеновича при матеріальній жертвенності й фізичній допомозі деяких вірних УАПЦ і деяких греко-католиків влаштовано невелику церковцю в приміщенні, наданому нашої Церкві німецькою владою. Чисельний стан парафії УАПЦ в Амбергу за останніх 10 років через виїзд за Океан та на працю до інших міст у Німеччині, з майже 50 осіб зменшився на зовсім невелике число. Через малочисельність і матеріальний стан (більшість парафіян, що залишилися, люди хворі й старші віком), за останніх 8 місяців не було можливості запросити до Амбергу священника. 13 березня прибув до нас священник о. М. Гаюк, який не забув про невелику Амбергську громаду православних українців, і відправив Службу Богу, під час якої всі вірні УАПЦ приступили до Таїнства Сповіді й Святого Причастя. Дякував п. О. Найко з Нюрнбергу. В імені православної української громади в Амбергу складаємо сердечну подяку о. Миколи Гаюку й п. О. Найкові за прибуття до нас та за духовну насолоду й моральну підтримку, яку вони безкорисно подали нашій громаді.

І. Дяченко (церк. староста)
В. Лажиченко (парафіянин)

ПОДЯКА

На пресовий фонд «Рідної Церкви» склали пожертви (всі суми подаємо в німецьких марках): п. Ю. Рудик — 1,40; ВІР Архиепископ Володимир — 12,18; дякон Д. Верхівський — 1,40; п. П. Трепет — 4,28; п. Тр. Ткаченко — 1,40; пані В. Росінська — 11,82; пані Н. Б. — 20,-; п. дипл. інж. П. Подгасць — 16,40; о. М. Гаюк (збірка) — 3,20; п. П. Вінник — 5,-; п. А. Савчук — 4,-.

Всім Жертводавцям видавництво складає найщиршу подяку.

ПРОСИМО СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «РІДНОЇ ЦЕРКВИ»

Настоятель парафії УАПЦ Сходу Франції прот. Терентій Гавриж повідомляє, що з днем 1 березня 1961 р. перебуває на такій новій адресі:

Archipetre T. Hawryk, 16, Rue de Lorraine, 16;
CREHANGE-CITE (Moselle), France.

«РІДНА ЦЕРКВА» виходить квартално. Видавець: Богословсько-Науковий Інститут Української Автокефальної Православної Церкви на чужині. Редагує: Колегія. Адреса адміністрації: Oberpriester Theodor Luhowenko, (17a), Karlsruhe-Durlach, Reichenbachstr. 23. Bundesrepublik Deutschland. Адреса редакції: Oberpriester Anatol Dublanskyj, (13b) Landshut/Bay., Schönaustr. 15 b. Bundesrepublik Deutschland. «RIDNA CERKWA» erscheint vierteljährlich. Herausgeber: Theologisch-Wissenschaftliches Institut der Ukrainischen Autokephalen Orthodoxen Kirche, (17a) Karlsruhe-Waldstadt, Schneidemühlerstr. 12-i. Bundesrepublik Deutschland.